

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

підготовки в умовах сучасного цифрового суспільства. Поширення маніпулятивних цифрових практик вимагають від здобувачів освіти високого рівня аналітичності та медіаграмотності. Важливу роль у формуванні таких компетентностей відіграють методи деконструкції цифрового контенту, проєктне навчання та активні педагогічні підходи, орієнтовані на аналіз і створення власних рішень. Розвинене критичне мислення підвищує професійну автономію, конкурентоспроможність і соціальну відповідальність майбутніх фахівців.

Список використаних джерел:

1. Бадер С. О., Починкова М. М. Технологія формування критичного мислення особистості: теоретичний аспект. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 64. С. 96–103. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/11056>.
2. Пометун О. Критичне мислення як педагогічний феномен. Український педагогічний журнал. 2018. Вип. 2. С. 89–98. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/493>.
3. Терно С. Критичне мислення: стратегії та процедури. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2015. Вип. 44(2). С. 227–230. URL: https://sites.znu.edu.ua/interactiv.edu.lab/Statti_z2012/Terno-CT-streategies.pdf.
4. Тягло О. Досвід засвоєння критичного мислення в українській вищій школі. Філософія освіти. Philosophy of Education. 2017. № 2 (21). С. 240–257. <https://doi.org/10.31874/2309-1606-2017-21-2-240-257>.
5. Lipman M. Thinking in Education. Cambridge : Cambridge University Press, 2003. 316 p.

КОПЧАК Леся Миколаївна

ВИКЛАДАННЯ КАРДІОЛОГІЇ ДЛЯ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ

Захворювання серцево-судинної системи складають найвагомішу частку серед усіх неінфекційних захворювань у провідних країнах світу та в Україні. Фізична терапія в складі кардіореабілітації після стаціонарного лікування серцево-судинних захворювань відноситься до доказових втручань. Впродовж всього часу Міністерство охорони здоров'я запровадило безкоштовну кардіореабілітацію після інфаркту міокарда. Проте Європейські та національні настанови рекомендують реабілітацію при багатьох захворюваннях, серед яких атеросклероз, ішемічна хвороба серця (ІХС), гіпертонічна хвороба, серцева недостатність, вади серця, кардіохірургічні втручання (стентування, аорто-коронарне шунтування). Основними завданнями кардіологічної реабілітації є фізичне відновлення та покращення функції серця, запобігання ускладненням, вторинна профілактика та повернення пацієнта до активного життя. Вагому

роль у складі мультифункціональної реабілітаційної команди належить фізичному терапевту. Саме тому підготовка фізичних терапевтів включає вивчення таких дисциплін як кардіологія.

Викладання кардіології для студентів-бакалаврів спеціальності Терапія та реабілітація (227.1 Фізична терапія) в Україні фокусується на синтезі медичних знань про серцево-судинні захворювання (ССЗ) з методами фізичної реабілітації. Навчання спрямоване на функціональне відновлення, підвищення толерантності до фізичних навантажень та покращення якості життя пацієнтів.

Сучасний пацієнто-центрований підхід до фізичної терапії (ФТ) в кардіології базується на застосуванні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ) у кардіореабілітації, що дозволяє поєднати органічне захворювання з впливом цього стану на працездатність, повсякденне життя пацієнта та його соціальну активність. На основі МКФ студенти вчаться створювати індивідуальний реабілітаційний план та ставити SMART-цілі.

Наступними великими розділами є наукове обґрунтування застосування фізичної терапії та реабілітації при серцево-судинних захворюваннях та фактори, що визначають характер і спрямованість заходів фізичної терапії в осіб із серцево-судинними захворюваннями. Знайомлячись з українськими, європейськими та американськими стандартами діагностики й реабілітації, студенти вчаться визначати внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на вибір методів і інтенсивності фізичних навантажень, проводять аналіз клінічного стану пацієнта та супутньої патології, приділяють велику увагу критеріям безпеки та ризику під час реабілітації.

Проведення початкового реабілітаційного обстеження ставить завдання вивчення методів клінічного та функціонального дослідження серцево-судинної системи. Значна частина навчання відведена під практичне відпрацювання навичок. Студенти вчаться огляду, пальпації, перкусії та аускультатії серця. Для оцінки функціонального стану виконують такі обстеження: електрокардіографію, навантажувальні тести (тредміл-тест, кардіопульмональний тест), тест 6-хвилинної ходьби, вчаться інтерпретувати результати цих тестів та враховувати їх при складанні програми ФТ.

Майже половину навчального часу студенти приділяють складанню програм ФТ при конкретних серцево-судинних захворюваннях на різних етапах реабілітації: стаціонарному, амбулаторному та довготривалому підтримуючому. Завершує навчання практика в реабілітаційних відділеннях з кардіологічними пацієнтами, де під керівництвом провізорів студенти самостійно обстежують пацієнтів, складають програми ФТ, визначають методи та проводять контроль стану пацієнта під час виконання вправ. Неоціненним є навчання взаємодії між іншими членами реабілітаційної команди: психологом, лікарем-кардіологом, функціональним діагностом тощо.

Таким чином, навчання фізичних терапевтів кардіології спрямоване на оцінку функціональних можливостей пацієнтів, планування та реалізацію програм фізичної терапії, що формує компетентності для реабілітації пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями.

КОРОЛЮК Світлана Вікторівна

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ЗДАТНОСТІ ДО РЕФЛЕКСІЇ У КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

В умовах реформування освіти, впровадження Концепції нової української школи, а також в умовах війни та невизначеності, зростають вимоги до професійної компетентності керівників закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО). Сьогодні керівник має бути лідером, стратегом, адміністратором, фасилітатором, командним натхненником, керівником змін, здатним ефективно реагувати на виклики сучасного світу та приймати управлінські рішення. Таким чином, набуває важливості розвиток критичного мислення та рефлексії у керівників ЗЗСО задля ефективного управління закладом освіти в складних умовах.

Розвинене критичне мислення у керівника сприятиме відкритості та прозорості управління закладом, допоможе оцінювати ризики, обирати перспективи, аналізувати та фільтрувати інформацію, покращить обґрунтованість та ефективність управлінських рішень. Розвинені рефлексивні уміння допоможуть оцінювати власний потенціал, осмислювати власний управлінський досвід, оцінювати ефективність прийнятих рішень, обирати шляхи подальшого розвитку закладу та власного рівня професіоналізму.

Розвиток критичного мислення та здатності до рефлексії у керівників ЗЗСО є необхідною умовою ефективного управління, а саме: забезпечення якості освіти, впровадження сучасних інноваційних підходів та практик, створення безпечного освітнього середовища й забезпечення психологічної стійкості учасників освітнього процесу, а також ефективного прийняття рішень й постійного самоаналізу.

Враховуючи актуальність визначеної теми, в системі післядипломної педагогічної освіти впроваджується комплексний підхід щодо розвитку критичного мислення та здатності до рефлексії у керівників ЗЗСО. Так, в Полтавській академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського над цією темою працюють викладачі кафедр під час курсів підвищення кваліфікації керівників ЗЗСО, а саме: впроваджують модулі: «Стратегічне управління розвитком закладу освіти», «Управління якістю освітньої діяльності», «Лідерство та партнерська взаємодія», «Організація безпечного освітнього

foreign sources for professional purposes	вищої освіти аналізу інформації з іноземних джерел для професійних цілей	
Denys Kibich Integration of critical and creative thinking as a resource for the innovative development of the individual in the academic environment	Кібич Денис Інтеграція критичного та креативного мислення як ресурсу для інноваційного розвитку особистості в академічному середовищі	146
Mariia Klepar Critical thinking in music analysis and performance practice	Клепар Марія Критичне мислення в музичному аналізі та виконавській практиці	148
Nataliia Kovalenko Critical thinking as a key tool in the study of the history of the Ukrainian language	Коваленко Наталія Критичне мислення як ключовий інструмент у дослідженні історії української мови	151
Liudmyla Koval Developing creative thinking skills in future physical education teachers	Коваль Людмила Формування навичок креативного мислення у майбутніх вчителів фізичної культури	153
Nadiia Kozachenko Critical thinking in the age of artificial intelligence	Козаченко Надія Критичне мислення в добу штучного інтелекту	156
Anna Kozlova Professional training of a psychologist for work in criminal proceedings	Козлова Анна Професійна підготовка психолога до роботи в умовах кримінального провадження	161
Olena Kolesova Developing critical thinking in technology students	Колесова Олена Розвиток критичного мислення у студентів технологічного напрямку	164
Lesia Kopchak Teaching cardiology to physical therapists	Копчак Леся Викладання кардіології для фізичних терапевтів	167
Svitlana Koroliuk Development of critical thinking and the ability to reflect among heads of secondary education institutions	Королюк Світлана Розвиток критичного мислення та здатності до рефлексії у керівників закладів загальної середньої освіти	169
Olena Kosianova Critical thinking as a cognitive and psychological resource for	Косьянова Олена Критичне мислення як когнітивний та	172